

ביזור סמכויות לערים עצמאיות ולרשויות המתפקדות ברמת ניהול גבוהה

ינואר 2008

יחסי שלטון מרכזי-מקומי: מצב קיים

תפיסת עולם מנדטורית:

- ריכוז סמכויות בידי הנציב העליון.
- אינה מכבדת את זכות האזרח להשפיע על סביבתו ועל איכות חייו.
- השלטון המקומי אינו נתפס כ'שלטון', אלא כזרוע ביצוע.
- פעולות/החלטות רבות מדי מחייבות אישור מוקדם.
- פק' עיריות; פק' תעבורה; חקיקה חדשה הממשיכה את אותו הקו.

רשויות עצמאיות בזירה המקומית:

- אין כל יתרון בהגדרה 'רשות עצמאית'.
- האתגר שבניהול עיר גדולה ומודרנית – מחייב יכולת תגובה לצרכים משתנים ומגוונים מאד.

הכיוון אליו העולם צועד...

■ יחסי שלטון מרכזי-מקומי בעולם:

- ארה"ב - "Self-Government Cities".
- האיחוד האירופי - שלטון מקומי עצמאי - אמנת שטרסבורג מ-1985 (European Charter of Local Self-Government).
- האו"ם (ארגון הביטאט) - האמנה הבינ"ל לשלטון מקומי עצמאי מ-1996. ישראל חתמה אך טרם אשררה.
- מדינות סקנדינביה, יפן, קוריאה, קנדה ועוד – מעמד מיוחד ומרחיק לכת בעצמאות הרשויות היעילות.

■ הערים הגדולות בישראל מול ערים בעולם:

- בשוק העבודה העולמי שמתפתח - התחרות בעתיד תהא מול ערים בעולם.

יחסי שלטון מרכזי-מקומי: מצב רצוי

■ מצב רצוי:

ביזור סמכויות כלל ממשלתי, שיעוגן בחקיקה:

- יאפשר קיום 'שלטון' מקומי אמיתי - מרכיבים: סמכות חקיקה, הטלת אגרות/מסים, אכיפה וביצוע.
- יאפשר לרשויות יעילות לכלכל עצמן באופן עצמאי, לפתח את העיר ורווחת התושב, ולהתחרות בערים אחרות בעולם - מרכיבים: הכנת תכניות אסטרטגיות בכל תחומי העיר, והסמכות להוציאן לפועל ולאכוף אותן.

תכנית ביזור מומלצת

מרכיבי תכנית הביזור:

- **חוק 'עיריות עצמאיות' שיגדיר:**
תנאי כניסה למועדון, סמכויות יסודיות בתחומי חקיקה, ניהול המשק הכספי וסמכויות האכיפה, מנגנוני בקרה פנימיים וחיצוניים (ממשלתיים).
- **חקיקה נקודתית לביזור סמכויות עפ"י התחומים הבאים:**
  1. **פנים –** ארנונה, עשייה במקרקעין, תכנון ובניה, חקיקה עירונית, תאגידיים עירוניים ועוד.
  2. **תחבורה –** תחבורה ציבורית, ועדות התמרור, הרחבת סמכויות פיקוח ואיכפה, תעריפי חניה ועוד.

מרכיבי תכנית הביזור – המשך...

3. **הגנת הסביבה** - סמכויות תכנון, הסדרה ואכיפה: זיהום אוויר מתחבורה ותעשייה, קביעת אגרות וקנסות מוגדלים, הגברת סמכויות האכיפה והפיקוח.
4. **בטחון פנים** - הרחבת סמכויות הפיקוח העירוני לעבירות נוספות של שמירה על הסדר הציבורי, איכות סביבה, עבירות תנועה וכיוב'.
5. **חינוך** - ביזור בענייני מינהל, כספים ופיקוח פדגוגי בחטיבות העליונות; הגברת המעורבות והביזור גם ביסודיים.
6. **רווחה** - ביזור בענייני מינהל, כספים, ושירות ישיר ללקוחות.
7. **משרדי התקשורת והתשתיות** - מתן רישיונות wimax לעיריות, הכפפת חברות התשתית לתכנית השיפוץ והשיקום העירונית של העירייה.

התועלת שבמהלך ביזור

■ התועלת בביזור סמכויות לרשויות יעילות:

1. **לרשויות העצמאיות ותושביהן – ניהולי עצמי ויתר השפעה על איכות החיים המקומית.**
2. **לרשויות שאינן במסגרת הרחבת הסמכויות – יהווה תמריץ להתייעלות.**
3. **למשרד הפנים – ישחרר זמן ומשאבים לטיפול ברשויות מתקשות.**

תודה !